

HISTORIOITSIJAN TYÖSARALLA

Leningradin yliopiston historiallisen tiedekunnan tieteellinen neuvosto antoi Juho Käiväräiselle kuluvan vuoden kesäkuussa historiatieteiden tohtorin korkean oppiarvon. Käiväräinen on Petroskoin yliopiston vanhimpia opettajia ja hänen antoisa työnsä ja elämänsä sitoutuvat kiinteästi tämän Karjalan huomattavimman korkeakoulun vaiheisiin sen syntyhetkistä lähtien.

Juho Käiväräinen, inkeriläisen pellonperkaajan poika, liitti kohtalonsa Karjalaan jo varhaisnuoruudessaan. Päätettyään 1928 Hatsinan 9-vuotisen keskikoulun hän matkusti kuusitoistavuotiaana nuorukaisena Segezhan piiriin opettamaan kirjaintaitoa karjalaisille lapsille. Sen aikainen maaseutu tarvitsi kipeästi sivistyneistöä, sillä kulttuurivallankumous oli ottamassa ensimmäisiä askeliaan ja kyläkoulun opettajina oli rinnan juuri opintonsa päättäneitä nuoria sekä jossain määrin luku- ja kirjoitustaitoisia työmiehiä.

Se oli aikaa, jolloin kaikki opiskelivat. Sekä kylän lapset että heidän nuoret opettajansa. Niin Juho Käiväräinenkin jatkoi opintojaan Leningradin Hertzenille nimetyssä kasvatustieteellisessä korkeakoulussa. Hän luki opettajaksi ja palasi 1934 Karjalaan opettajatyöhön pedagogiseen instituuttiin. Parin vuoden kuluttua

matkusti jälleen Leningradiin, tällä kertaa yliopistoon. Yliopistolukujen päätyttyä hänet hyväksyttiin tieteelliseen tutkimustyöhön kykenevänä miehenä aspirantiksi.

Sodan syttyessä Leningradin yliopisto evakuoitiin itään. Siellä Saratovin kaupungissa sota-ajan raskeissa oloissa, nuori kokelas puolusti menestyksellisesti 1942 kandidaattiväitöskirjansa, jonka aiheena oli suomalais-saksalaiset poliittiset suhteet ensimmäisen maailmansodan aikana.

Juho Käiväräinen tunnetaan lahjakkaana ja pätevänä tiedemiehenä ja hän siirtyy työhön Karjalan yliopistoon, joka oli niihin aikoihin evakuoitu Komin tasavallan pääkaupunkiin Syktyvkariin.

Sodan jälkeen Petroskoin yliopisto on mittaamattomasti laajentunut, sen opettajisto lujittunut, ylioppilaiden lukumäärä kasvanut moninkertaisesti, heidän koulutuksensa parantunut. Kaikessa siinä on myös Käiväräisen ansiota. Varsinkin historiallis-kielitieteellisen tiedekunnan lujittamisessa, jonka johtajana hän on ollut kaksitoista vuotta.

V. 1947 perustettiin yliopistossa ensi kertaa suomalais-ugrilainen osasto. Sen tehtävänä oli valmentaa kyyvykkäitä kielen opettajia, kansanrunouden, Suomen ja Karjalan kir-

jallisuuden tutkijoita. Osaston perustaminen vaati suuria ponnistuksia. Sodan jälkeen oli puute niin opettajista kuin sivistyksen omaavista oppilaistakin. Oli tehtävä matkoja maaseutupiireihin, keskusteltava nuorien kanssa, herätettävä heissä mielenkiintoa tulevaan ammattiin. Vaikeudet vähitellen voitettiin, ja suomalais-ugrilainen osasto suoriutui tehtävistään. Sen päästökkäät tekevät menestyksellistä työtä tasavaltamme tieteellisissä tutkimuslaitoksissa sekä kulttuuririntamalla.

Suuria voimia kysyvän opetus-työnsä ohella johtamallaan yleishistorian kateederilla Juho Käiväräinen tekee suunnitelmallista tieteellistä tutkimustyötä. On sanottava, että yliopiston opettajalle se ei ole suinkaan helppoa. Luennot ja kasvatus-työ vievät suurimman osan hänen ajastaan. Vain myöhään illoin ja loma-aikana tulee yliopiston opettajallekin mahdollisuus syventyä tieteellisten ongelmien pariin. Vasta silloin kun yliopiston luentosalit hiljenevät, opettaja saa penkoa rauhallisesti tieteellisten kirjastojen ja arkistojen ikivanhoja kellastuneita asiakirjoja, hahmotella tutkimus-työnsä seuraavaa lukua ja sen sisältöä.

Viime vuosina on Juho Käiväräinen keskittänyt huomionsa Suomen historiaan 18. vuosisadan loppu- ja 19. vuosisadan alkuvaiheilla. Tarkemmin puhuen häntä kiinnostavat ne historialliset syyt ja seuraukset, jotka johtivat 1809 Suomen liittymiseen Venäjään. Näistä aiheista hän on julkaissut kirjoituksiaan erilais-

sa tieteellisissä julkaisuissa. Hänen monivuotisen työnsä lopputulokset on koottu laajaan teokseen «Kansainväliset suhteet Pohjois-Euroopassa 19-vuosisadan alussa ja Suomen liittyminen Venäjään v. 1809».

Tästä teoksesta on annettu seikka-
peräinen arvio Urho Ruhasen kirjoituksessa Punalipun edellisessä numerossa. Koska itseänikin kiinnostaa Suomen kirjallisuuden historia, tekisi mieli alleviivata: monilukuinen historiallinen ja kulttuurinen aineisto todistaa oikeaksi tekijän johtopäätökset siitä, että liittyminen Venäjään oli edullista koko Suomen kansalle ja maan seuraavalle kehitykselle. Suomen kirjallisuuden ja kulttuurin toimihenkilöt pitävät korkeassa arvossa sitä, että niin monilukuisten ja Suomelle suurta tuhoa tuottaneiden venäläis-ruotsalaisten sotien jälkeen, alkaen v. 1809 heidän synnyinmaansa sai ensi kerran mahdollisuuden kehittyä pitkän ajan rauhassa, kansallisen ja poliittisen autonomian perusteilla.

Petroskoin yliopisto yhdessä tasavaltamme sivistyneistön ja yhteiskuntapiirien kanssa vietti äskettäin 25-vuotispäiväänsä. Yliopiston parhaille työntekijöille, joiden joukossa on myös Juho Käiväräinen, annettiin Karjalan ASNTn ansioituneen tieteen toimihenkilön kunnianimi. Se on ansaittu tunnustus myös siitä, mitä hän on saanut aikaan tutkiesaan Suomen historiaa ja kansojemme välisiä suhteita.

EINO KARHU,
filologian tohtori